

REDACȚIA

Arad, strada Aulic Nr. 1

ABONAMENTUL

pentru Anstro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor. Veli de Duminecă pe an — 4 corone. — Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Manuscrise nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulic Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., și timbru de 60 bani de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisori nefrancați nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

O LECȚIE.

(2) Cel-ce se înalță umilise-va!

În știrile șovinistilor părea uimă această zicere din Sfânta Scriptură; dar' de a ei adevăr nestrămutat de curând au primit compatrioții noștri o dovadă zdrobitoare.

Cu ocaziunea congresului internațional studentesc, în „diszmagyar“ și în zărele presei șoviniiste au pornit la Paris, strănepoții arpadiați, pentru a arăta în Apus cine e maghiarul, merit să fie civilisatorul Orientului, reprezentantul culturii și progresului la Dunăre și în Carpați; și ca să zdrobească, hidra „daco-romanistă“ prin puterea lumii „patriotice“.

După primul asalt ce și-au dat cu studenții români la congresul din Paris, zărele maghiare își umplu coloanele cu „Fiascul daco-românilor la Paris“.

Este interesant însă, de-a vedea cum elanul dela început se transformă în decepție, cum își mărturisesc maghiarii înșiși falimentul moral „Sdrobirea studenților maghiari la Paris“, — zdrobirea celor îngâmfăți.

Vom pune față în față un articol de înainte de luptă și unul după luptă, unul dela 9 August și altul dela 14 August, din ziarul „Aradi Közlöny“, pentru a prezenta studențimea maghiară și opera sa în lumină „patriotică“, și pentru a da totodată un exemplu tipic de lipsă de sinceritate și de cinstirea adevărului în presa șovinistă.

Eată un capitol din articolul „Fiascul daco-românilor la Paris“:

„Pășirea cinică (a Românilor) a revoluției dispoziția abea liniștită (a congresului). Ea născut un șgomot care a durat mai multe minute, și în care interval s'au adresat spre candidații de martiri așa titluri din toate părțile, încât nici zece vicepreșidenții nu le-ar fi mângâiat. (Românii cereau 2. N. 2.) Strigăte de „afară!“ erau dintre cele mai blânde, și aceste blajine pofțiri s'au putut auzi mai multe minute în diferite limbi, în maghiară, germană și franceză.

Președintele congresului, un student francez, cu multă osteneală a reușit în sfârșit să restitue ordinea, și a luat singur cuvântul, din scaunul presidial. Și-a exprimat regretul de cele întâmplate și a provocat studențimea daco-română să nu mai agite pe membrii congresului cu neadevăruri, care sunt nedemne de tinerimea europeană cultă. A declarat, că dacă studenții români din Ungaria vor mai dovedi odată o asemenea purtare, va fi nevoit să-i scoată din sala de ședință.

La acestea le-a căzut nasul domnilor candidați de martiri, ear' cialalți membri ai congresului împreună cu maghiarii au acuzat și au sârbătorit pe president a cărui procedeu energetic și totuși plin de tact a răsturnat liniștea și totodată a expulsat din congres spiritul trădării de patrie“.

În acest chip abuzează confratele maghiari de bunacredință a publicului, sfidând adevărul cu un adevărât cinism ovreiesc, crezându-se în urcuș. Dar' nu mai credem că e nevoie să insistăm în caracterizare, căci însuși are durerea de a se desminti, mai apoi. Eată însuși cum descrie căderea studențimei maghiare din culmea preconisată în avântul închipuirii șoviniste, în contul adevărului:

„La congresul studentesc din Paris tinerimea maghiară a îndurat o rușinoasă înfrângere. Ar fi un păcat să tănuim lucrul, înfrumusețarea ar pregăti numai sere pentru identice fiascuri, pe când expunerea serioasă a înfrângerii poate să servească pentru a se pune bazele unei organizații mai serioase spre a ne duce la rezultate mai precugetate...“

Nu odată, neștiind limba franceză, ear o conducere în general neavând, au acuzat un astfel de rezultat al votului, contra căruia s'au declarat la votare. Ceiace la conducerea congresului, natural, a provocat o idee foarte ciudată despre maghiari...

Contra alegerii (de vice president român) delegații maghiari au răspuns cu „a bas“, cu șgomot și bătăi în bancă. La aceasta un delegat român observă cu o fină ironie, să nu facă șgomot ci să poftească la tribună, și să combată cu argumente. Răspunsul la aceasta din partea maghiară a fost un mutism general...

Vrednicia Românilor însă, a câștigat simpatia congresului și a conducătorilor lui, pentru cauza română. Giglio Tos Effisio, președintele congresului a închis o ședință cu declarațiunea, că membrii congresului socotesc pe români nu numai de prieten ai lor, ci de frați.

Această declarațiune studenții maghiari într'adevăr nu o pot socoti de o victorie, cum le socotesc și vestesc ei toate“...

Eată „viitorul“ neamului maghiar — în lumină maghiară — tinerimea maghiară, a cărei netrebnicie nici șovinistii nu o mai pot ascunde, căci și-a făcut neamul de ocară în lumea mare!

Dar trebuie să le-o spunem compatrioților maghiari: Voi ați creat-o, voi o educați așa!

Pentru a o salva din ghiarele decadenței, străngeți-o cu învățătura, slăbiți-o cu slujbele, nu o fanatizați — lăsați lumii ce vine oamenii serioși și culti, căci spre binele lor va fi, spre mulțumirea voastră, și pentru fericirea patriei.

Dacă s'au făcut de ris neștiind să apere o minciună șovinistă, să se pocăiască, scrutând adevărul prin isvoarele științei.

Numai pe această cale cer umilii înalța-se-vor!

Comitatul Sibitului de ziua Monarholui. *Una treacă Comitatul municipal al comitatului Sibitului a ținut o ședință extraordinară, în care s'a ocupat cu singurul obiect: votarea unei adrese de felicitare Majestății Sale Monarholui din incidentul aniversării a 70-a a nașterii Sale. Comisiunea permanentă comitatensă a propus și adunarea a rimit, ca adresa să fie trimisă în toate trei limbile protocolare ale comitatului: ungurește nemțește și românește. Totodată adunarea a însărcinat pe vicișpanul comitatului, să subțearnă adresa la locul preămint pe calea ministeriului unq. de interne, care a fost pe cale telegrafică înștiințat d spre această hotărîre a reprezentanței comitatense.*

Atât votarea adresei în toate trei limbile comitatului, cât și a propunerii privitoare la subțernerea ei, s'a făcut în unanimitate și cu aclamări entusiaste.

De la congresul studentesc internațional. Ca un punct însemnat între cele primite anul acesta de congresul studentesc internațional de la Paris, înregistrăm, că în acest congres studenții români au fost spriginii cu chestiile lor indeceșbi de Italieni, Cehi, Poloni, Finlandezi și de Francezii din Alsacia, — exoperând recunoașterea oficială a principiului național și organizarea federației pe temelul acestui principiu.

Invitat de Unguri, proximal congres se va ține în capitala Ungariei.

Noa partid în parlamentul ungar. Ziarul lui Bánffy, „Magyar Szó“, vestește lumii, că în timpul cel mai apropiat în partidul liberal se va face o desbinare, astfel că o fracțiune, în frunte cu contele Károlyi Sándor și cu Dessewffy Aurel va eși din partidul liberal și va forma în parlament un nou partid, sub numirea de partid agrar.

Agrarii maghiari — spune „Hazánk“ — vor ține un congres la Cașovia, în ziua de 1 Octomvrie. Se va discuta asupra mijloacelor ce trebuie stabilite pentru ridicarea clasei mijlocii, pentru prefațimărirea decăderii și pentru-ca în locul destrucției să se sâdească sâmânța progresului sânbtos. Oratorii vor discuta chestiunea din punct de vedere social, de drept și moral. Vor fi invitate toate asociațiunile economice.

La sârbările aniversării a 900 de ani de la încreștinarea maghiarilor, cari s'au ținut la Strigon, ne spune „Unirea“: „din episcopii noștri au fost de față Preasfinții Lor Dr. Ioan Szabó și Dr. Dem. Radu“...

Înțelegem pe gherlan, dar' tinerul episcop al Lugojului, incomparabilul naționalist etc.: al „autorisatei“?...

Ba ne mai spune „Unirea“, că la sârbările, cari se continuă la Budapesta în ziua de sf. Ștefan: „vor lua parte toți episcopii noștri Excelența Sa dl mitropolit va pleca la Pesta Sâmbătă seara, fiind însoțit de secretarul său Dr. Isidor Marcu“.

Și acestea, în preajma sârbărilor aniversării a 200-a a unirii cu Roma, când trebuie să se accentueze absoluta independența a bisericii gr.-cat. române de biserica catolică maghiară și să se protesteze contra tendinței, de a nimici independența ei națională!

Intre Scilla și Carybdis.

Situația guvernului austriac este din cele mai critice, față cu cele două mari curente din parlament, cari se preschimbă în „exercițiile musicale“ pentru a împiedeca lucrările Reichsrathului.

Deși prim-ministrul Körber caută soluții, și se plimbă mereu pela Ischl, se pare că totuși va fi nevoit să recurgă la § 14.

Căci germanii, fideli concludelor „dela Rusali“, pretind proclamarea limbii germane de limbă de stat. Satisfacerea acestei cereri i-ar aduce guvernului pe cap obstrucția Cehilor.

Cehii pretind ca ordinațiunile relative la chestia de limbă să fie puse din nou în vigoare, căci la cas contrar nu vor înceta cu obstrucția. Satisfacerea dorințelor lor ar aduce cu sine obstrucția germanilor.

Deci între obstrucția germană și obstrucția cehă, între Scilla și Carybdis, între ciocan și nicovală... ce va face guvernul Körber?

E vorba de o tendință de a îmblinzi pe Cehi cu concesii însemnate, — cum ar fi, între altele, înființarea unei universități cehi în Brün, capitala Moraviei. Ear pentru molcomirea germanilor ar fi ca întâie condiție înlăturarea dela ordinea zilei a proiectelor legilor de limbă.

Se pare însă, că aceste cârpeți nu ar ave darul de a molcomi pe antașoniști, și tot §-ul 14 apare la orizont.

O altă cale, dintre cele pe care le caută Körber, este să bage în cabinetul ministerial un german național, care să aibă cercul de activitate ca și ministrul ceh.

Guvernamentalul maghiar Pesti Napló nu leagă nici o speranță de reușita primului ministru austriac, și își exprimă nemulțumirea de situația „constituțională“ a Austriei față cu pactul din 1867 și reușirea lui.

După ultimele știri, guvernul va începe să trateze cu diferiți șefi de grupări politice, punându-le chestiuni precise. Dacă răspunsurile vor fi nefavorabile, nu va mai fi convocat Reichsrathul, ci va fi disolvat.

În ce privește pactul austro-ungar, în această stare de lucruri, se va continua cu provisoratul de până aci.

Din România.

Crimele bulgărești. — Ultimele descoperiri ale justiției

Cetim în ziarul guvernamental „Tim-pul“: Guvernul bulgar, în răspunsul său la nota energetică a guvernului nostru, a spus că nu va lua măsuri pentru urmărirea culpabililor de cât atunci când i-se va aduce proba vinovăției lor. Noi am spus de atunci că dovezile avem destule; acum însă dovezile găsite, în urma stăruințelor harnicilor noștri magistrați, abundă și sunt de o extremă gravitate.

Expunem, mai jos, descoperirile instrucțiunii.

In urma unor destainari ale asasinului Dumitroff au fost arestati studentul de la scoala de stat Peteff si un enume Spiru Alexoff, bacan din galea Mosilor. Dumitroff declara ca acesti doi sunt complici la asasinarea lui Mihăilescu si ca i-au pus la cale, iar Trifanoff, complice la asasinarea lui Fitowski, de-l-rasa ca acesti doi fac parte din comitatul secret bulgar cu Capitala si ca el tin corespondența cu Boris Saravof, seful comitetului revoluționar din Sofia.

Numeroase confruntări s-au făcut la instrucție între Dumitroff, Trifanoff, Peteff și Alexoff. De la început Peteff a făcut declarațiuni complete, din care reiese culpabilitatea și complicitatea lui atât la asasinarea lui Mihăilescu, cât și în ceea ce privește tșupui bulgărești Alexoff însă tăgăduie că e un revoluționar. Pus față în față cu Trifanoff, acesta l-a poștuit să spună tot, ca să-și ușureze situația; în cele din urmă Alexoff s'a convins și a făcut și el declarațiuni complete.

Alexoff, între altele, a mărturisit că corespondența cu Boris Saravof o are ascunsă la locuința lui din galea Mosilor. Imediat s'a făcut act de descoperire și s'a descoperit în fundul carții, îngropată, o cutiuță de fier cu numeroase și prețioase scrisori, adresate lui Burlacoff și Leoncomoff de către Boris Saravof, de către colonelul comandant al garnizoanei din Ruscuk, de Covaceff Capceff și de alți membri ai comitetului revoluționar bulgar, ca și ocupă pozițiuni oficiale la Sofia. Leoncomoff și Burlacoff dăduseră aceste prețioase acte în păstrarea lui Alexoff, când au părăsit România.

Scrisorile fiind traluse, s'a constatat că conținutul lor este de o extremă gravitate; s'a descoperit aici întreaga întocmire a planului uciderii lui Fitowski, schițarea tuturor proiecte de asasinare a cător va Români de frunte și proiectul pentru omorirea lui Trifanoff.

Trifanoff, implicat în omorul lui Fitowski, e un instrument al comitetului revoluționar. Atunci, pentru ce să fie arestat? Eată explicația: Când a fost arestat, Trifanoff, ca să-și ușureze vina, a comunitat poliției și justiției noastre lista tuturor membrilor comitetului revoluționar din Sofia; în acea clipă el a fost condamnat la moarte.

Printre scrisorile din cutiuța de fier este una semnată de colonelul comandant al garnizoanei din Ruscuk, care ordonă lui Ștefan Dimitroff să omore pe Trifanoff, care se află arestat la Văcărești. Patriștii bandiți aleseseră pentru moartea lui Trifanoff otrava, care să-i fie dată în mână la penitenciar și astfel sentința comitetului să fie executată. Grație însă descoperirii acestei scrisori, Trifanoff a fost scapat.

Iată acum cum s'a găsit otrava trimisă din Sofia:

Alexoff, luat de scurt de judecătorel de instrucție, a răspuns că otrava o are ascunsă în cutia mesei. Aseară, pe la ora 7, judecătorel de instrucție a făcut o nouă decizie la băcănii lui Alexoff, din galea Mosilor. Fratele lui Alexoff nu voia să spună unde este otrava. În cele din urmă a spus că a aruncat-o în latrină. Un țigănuș, ven-

zător de zătare, s'a băgat în latrină și a așezat otrava în cutia. S'a comunitat că în cutie era otrava.

Dumitroff voia—cum am spus mai sus— să omore cu otrava pe Trifanoff, prin intermediul spălătorului penitenciarului Văcărești. Pînă în urmă vremea s'a mai descoperit de asemenea un țigănuș bulgar din comitatul din București încercase să facă să evadeze din Văcărești pe Dumitroff și Boiceff.

Spes a termina, vom spune că Covaceff este secretarul comitetului revoluționar din Sofia și redactor al ziarului Reforma și gazdă subterană al lui Boris Saravof. Eâr Capceff este membrul comitetului revoluționar bulgar și încredințat să smulgă bani de la Români din Sofia prin crime și tâlcușii crimele.

Multe din scrisorile descoperite la Alexoff sunt scrise de acesta și de alții din comitetul revoluționar bulgar.

Dovezile aceste vor fi comunicate imprevună cu altele, guvernului din Sofia.

Bulgaria bate în retragere.

Guvernul bulgar a inspirat comitetului central macedonean ideea lansării unei proclamațiuni prin care comitetul să se lăpede de asasin și de complicități descoperite în București. Cum însă comitetul acceptă reoluțiunea din București, ca să vadă cum și de cine trebuie să se lăpede — idios redactorii unei manifest s'a amănât.

Probabil că azi comitetul deja stie dacă descoperirile din București îl dau puștina de a se disculpa prin niște simple declarațiuni.

Principele Ferdinand, via afeșat de întorsătura gravă a conflictului, a părăsit vila sa din Eoxnograd și a venit în Sofia. De atunci și pînă la Vineri seama s'au ținut trei consilii de ministri sub presidenția Principei.

Săptămăna aceasta Principele vrea să plece la Viena și de acolo la Zellan See; unde îl așteaptă familia, dar se crede că va trebui să rămăne plecare sa.

Intervenția Turciei.

Ceea-ce agravează situația Bulgariei, este faptul că reprezentantul Porșii, Takhir-Pasa, a fost primit de la audiența de către Principe, cîruis l-a făcut reprezentantul oficial în contra exacerșelor provocate de bandele din Macedonia angajate de comitetul revoluționar.

Această reprezentațiune se comentează mult, pentru două motive:

a) Fapt că pînă acum Turcia n'a părăsit Bulgaria în ce privește propagarea de fapt a comitatului revoluționar în Macedonia;

b) fiindcă reprezentantul Turciei nici n'a eșutat să facă reclamații guvernului bulgar, ci direct Principei dănd prin aceasta a înțelege că Turcia, fiind Suzerana Bulgariei, ea nu stă de vorbă cu Ivancoff, prim-ministru și ministru de externe.

ȘOAPTE

Vieța...

Mereu mi-ai spus că mă iubești... De dragoste mi vorbești într'una...

Tu dragostea-mi nesocotești... Ori eu ori altul ți-e tot unu!...

Nu te grăbi... Eu te-aș iubi... Dar, o dovadă de amor...

Ah, pentru tine aș sta să mor!... Eu în genunchi îți cad, în prag... Sunt istovit de dor și drag... Și vieța mi-e un chin... Departe de-al tău sin...

De ce n'ascuți la vorba mea... Vezi, dragostea i o boală grea... Femeia ea s'o faci a ta... Fii aspru, crud, moșic cu ea... Căci altfel te va rîde așa:

Hahahaha, hahahaha...

Mă apucă să scriu cuplete?

Cum îmi veni în condei d'aceste, — nu știu nici eu.

Dar, da!

Sunt amintiri ce defilează din nou în fața sufletului meu, pe când în liniștea singurătății mă cufund în trecutul unei vieți pustii și fără de noroc...

Și oare vieți nu i o comedie?

De sigur că da, când o privești.

Dar e o sfîșietoare tragedie, când o simți.

Don Carlos.

Inmormântarea lui Dr. I. David.

Sibiu 3/16 August.

Azi nu mai este secret cauza intimă și imediată pentru care Dr. I. David și-a curmat firul vieții... la oraș se cunoșcă bine că acum amănuntele petrecute cu nefericitul tîrîr înainte ca el să pună mîna pe armă... Crușam însă dolul și nu ne vom ocupa de fapte, pe cart și așa toată lumea le condamnă în același timp când regretă victima.

Regretăm însă în primul rînd pe cel rămas. Cine să nu plîngă în fața părintelui care înbrățisează cociugul fiului său cel mai mare, lumina ochilor și mîndria întregii familii?... Un capital întreg a jertfit, ca om ales să-l facă, și lacrimă de bucurie a vîrsat adese, vîzîndu-l cum progresa, pentru că la școala Dr. I. David tot înălțat a fost... Cine să

nu se cutremure auzind bocetele sfîșietoare ale surzilor și fraților defunctului?... Când l'am văzut apropiindu-se de rămășițele mortuare ale celui ce numai vîgii era frumșete de bărbat: înalt, cum și și face închipuire că trebuie să fie un fiu al Munților, — o jale nemărginită m'a cuprins și pîngînd eu ei, m'am întreat: cum nu s'a gândit eace, măcar o clipă, I. David l'ai să și departe să fi asvilit arma ce l'ucis nu numai pe el, dar a otrăvit viața celor ce l'adorau?... Cum se poate sălășui într'un suflet o patimă care a dăcă la desnădejde atât de mare, lucăt a te faci să poți fi chiar numai pe o clipă, că viața ta nu'ți aparține numai ție, bucuriile ei trebuie să cauți a le împărți peritșilor, autorilor și fraților?... Ori poate admite că pentru un tîrîr situat atât de bine cum era I. David, vieța să nu mai aibă farmec? Dar' atunci ar trebui să admitem, că ori și cuț îl ece în că pîcăul, este drept să l-se ceară jertfa și tîneretea numai, și chiar vieța. Ar fi să admitem, că regulatură vieții sociale ead sirenele... flințele urate de sine.

Să nu filosofăm însă, că asupra victimei s'a așezat țertina și durerea celor rămași numai vremea o vindecă.

Inmormntarea s'a făcut luni după amezii, din camera mortuară de la spitalul Francisc Iosif. Cociugul abia se vedea în mijlocul florilor și coroanelor depuse de membrii familiei și de amicii defunctului. Tînerimea din loc a depus o prea frumoasă coroană cu panglică tricoloră. Întreaga societate sibiană a ținut să dea ultimul osoruri celui ce atât de iute a plecat din această viață plîngerilor.

Furcănerii de la „Albina“ au fost în corpore. Directorul lor, dl Cosma, a venit de la băi anume să asiste la înmormntarea. A ofiaiat părintele Șimțiu. Deși vremea era nu se poate mai urtă, căci a plouat tare și încontinuu, totuși cociugul îl compuneau membri distincți, și putu zice: toți Români din Sibiu. Regretatul defunct a fost așezat să-și doarmă somnul de veci în cimiterele gr-or. de la biserică din suburbia Iosifin, alături de sora sa, decedată ca elevă la școala civilă a Asociațiunei.

Toți am asvilit asupra cociugului un pumn de țertină și odichină lîmă dorit celui ce într'un moment de sbucșuri și-a rupt firul tinereții sale vieți.

Fie-ți memoria eternă!

FOIȚA TIBISURII POPORULUI

„CONVINGERI ȘTIINȚIFICE“

II.

Buzană, nicăiri nu-i grajd, ci cel mult în apropierea grajdului o căzănărie, locul unde se fierbe rachiul. Căzănăriele cuvînt mai răspândit decât buzană.

Dar logiez dreanță, nu vată.

Cla că, toți Români știu ce-i clac. Avem expresiuni ca vorbă de clac, bună oară cele mai multe vorbe din Giosarul de care vorbim. Avem: lucru de clac —lucru în cinste, nu pe bani... Clac ie astăzi de obicei munca ce o fac țeranii cuiva fără să capete o remunerație corectă. Nu se mănăncă pînă acum nici un fel de clac.

Cătărăma ie un lucru, care stă foarte aproape de cureluța cu care țeranul

ie închee cureano, însă tot nu-i cureluță, ci ie înșăși încheetofarea de metal—și pe deasupra o vorbă cunoscută de toți Români.

Postavul earăș zace aproape de guler și de buzunar, și totuși nu-i buzunar nici guler, ci înșăși stofa de lînă, care poate garnisi diferite părți din hama țeranului. Și la urmă nu-i provincialism.

Nu-i provincialism nici vorba o beală tradusă cu Gamasche, jambieră. De iar fi zis ciorap măcar, și tot nu-i bine; — dar jambiere peste cioracii lui biet neica Gînă Gașu Hoancă dela Dragomirești, dela Dalboșăți ori Bolvașnița!

Dacă însă neica Hoancă nu se avîntă pînă la jambiere, obișnuște câte odată a se rade, nu ca „siratse“, ci cu briei. „Siratse“ înseamnă verbul se radje (=se rade).

Ar fi rîndul meu să întreb: Cum scrie Weigand: „siratse“ în loc de se radje, „trikală“ pentru dric ală, „imbistrit“ pentru împăstrit, ori „peperic“ pentru peperig, „suvici“ pentru sulfină, ș. a.

„A se radeși“ nu-i a se sfădi, ci mai des a tăce și a înghiți.

Clențaică ie ceva din broască, foarte aproape; broască e Frosch pe nem-

teste, și totuși clențaică nu-i deloc Frosch; pentru că clențaică ie o parte din broască usită. Mei are și înțeles figurat de gură.

O știu, dl W. va răspunde că vorba Frosch=clențaică se zice numai în Moldova nouă (Boșneag), ca și „viteză“ în înțeles de uriaș. Nu-i adevărată însă nici una, nici alta. Eată ce-mi scrie Șinția Sa părintele Traian Oprea din Moldova nouă: „Aici și împregiur ie folosit cuvîntul clențaică=apăsătoare din broască (Druck r); și foarte des se zice și: ține-ți clențaică! o expresie mai fină decât ține-ți fleancă! Se mai zice: ie bună de lucru, dar nu-i mai tace elonțaică. Cuvîntul viteză aici ie des folosit, dar nu înțelege poporul un uriaș, ci un îndrășnet, resoluț, neînfricat, nu Riese, ci Tapfer. Va să zică același înțeles ca și în alte locuri.

Buefărăș (nu bufărăș) ie dim. dela sbst. buefar=carte.

Data, nu-i obiceiul, ci soartă, ursită. Nu-i provincialism.

Duruțul ie mai des negru, decât alb.

Djârdjău ie gherghet. Mefestelesc=murdăresc. Fliosnesc=pleznesc. Cloșă=șăina care clocește. Gârbiță=bărbie la vite, nu cerbice.

Dosebirea între clăb și căciule n'o face colorarea, ci mărimea. Cel dinlă poate să fie ori negru ori alb; dacă-i muncă ciobănesc, tot clăbăș rămăne. Căciula ie mică.

Cotărița ie în general coș special pentru ceva.

Nat nu-i folosit, numai în expresiunea totu a tu=fiecare.

Răt nu-i câmp, ci un loc moștenit.

Pipirig ori peperig (nu peperie) ie de mîrare cum ajunge tocmai arde, ori autorul are zecurile (p. 56): „o ajuns la răt mare cu paperic“, și după aceea: „acum zici că pipirigul nu-i altceva decât papică sau arde“, ar urma neapărat un din două: ori că ardeul se samăună la Rămăni din Bănan pe rătul și după ce crește mare se fac din el căciule (clăbețe negre) ca să le poarte tot natu; ori că din pipirig, se gătcește, nici mai mult nici mai puțin decât păpricașul... Alege!

Răsboiul din China.

Azi se știe deci cu siguranță, că Pekingul, capitala Chinei și centrul versării de sânge creștinesc, se află deja în stăpânirea armatei internaționale. Consulatele puterilor străine sunt salvate și străinii de-acolo se află la adăpost sigur. Toate știrile telegrafice confirmă aceasta.

Astel, cu data 18 l. c. n., se telegrafează din Washington următorul raport al consulului american din Cifu: *Trupele aliate în 15 l. c. n. au dat năvală asupra Pekingului. Chinezii s-au opus cu multă violență; cu toate acestea însă, în aceeași seară Japonezii și celelalte trupe au străbătut în oraș și năvălit decît au împresurat palatele ambasadelor, ai căror locuitori au fost găsiți neatinși. Perderea Japonezilor se vrea la 100 oameni, iar dintre Chinezii au căzut cu acest privilegiu 300 de inși.*

„Daily Express” din Londra raportează, că trupele aliate au sosit la Peking luni (13 l. c.) dimineața. La distanță de 10 miluri dela Peking Chinezii concentraseră mare putere armată, dar trupele europene prin atacuri repetate li-au spart rindurile și s-au pus pe fugă. Înaintea Pekingului Chinezii au cerat încă odată să reziste trupelor aliate, însă acestea li-au frânt puterea, și mai ales prin dese focuri de tunuri li-au silit să se retragă în oraș. Aliații li-au luat la goană până la mura cetății, pentru-ca să le zădărnicească închegarea rindurilor. La vr'o 8 miluri depărtare de Peking, Chinezii din nou s-au opus și au luat ofensiva împotriva Europeanilor, dar cavaleria acestora i-a împărșiat cărăși, pricinindu-le mari pierderi. Astfel apoi aliații au ajuns la poarta oștie a orașului, unde au stat în lagăr până noaptea.

Autoritățile chineze din Peking au intrat numai decît în negocieri cu aliații, promițând estradarea consulilor, dacă trupele aliate încetază cu atacul mai departe. Aliații însă n-au primit ofertul, ci a doua zi în zori au năvălit în oraș. O altă știre însă spune, că trupele străine numai după luptă înverșumată de-o zi au putut să ocupe Pekingul.

Vedova împărăteasă și tinerul împărat părăsiseră Pekingul încă în 6 August, ducând cu sine toți tesaurii curții și ai statului.

— Una la zi. —

Bătă cum mai batjocorește Traian pe „anarhizii”:

„Gândurile valoroase nu se nasc în producții teatrale, ci isvoresc ca un prisos de țiră din mijlocul vieților luptătoare, fără armonizarea domnilor redactori”...

Redactori, cari publică asemenea „serenități”, adevărat că nici nu merită să li se adreseze cuvinte mai măgulitoare.

Noutăți

Arad, 21 August 1900.

Inhaleul Monarchului la Ischl Sâmbătă, în 18 l. c. n., țerănimea din giurul Ischl-ului a arangeat un conduct monstru și imposant de ziua Majestății Sale Monarchului. Majestatea Sa a eșit în poarta castelului din Ischl, privind multămit conductul imens al țeranilor. După aceea a chemat la sine pe conducătorii mulțimei, l-a bătut mâna și a vorbit foarte afabil cu mulțime de țerani, cum și cu băieții din mijlocul conductului. Archiducesa Maria Valeria,

care asemenea privia conductul măreț, a împărșit mulțime de taleri de argint între copiii de țerani.

Daruri pentru biserică. Evlavioșii credincioși: doamna văduvă Ana Iorgoviciu din Arad, cu fiul săi Cornel, condecător de cartea fonduară în pensie, de presinte în Budapesta, și Dimitrie, funcționar la direcția financiară din Macău, din dragostea lor curază față de biserică au cumpărat și au dăruit bisericii catedrale din Arad doi prapori și un rënd în reg de ornate preoțești, în preț de vr'o 140 coroane. Atât praporii, cât și vestimintele au fost sfințite alaltăieri, Duminecă după liturgie, prin părintele paroh Traian Văpănu, care din acest incident a ținut credincioșilor o predică paterică, accentuând fenișirea ce rezultă pentru creștinul bun din dragostea lui către Dumnezeu și îndemnând la aceeași dragoste și la jertfire pentru așez mințile sfinte ale bisericii. Numai pătrosniș de adevărata dragoste creștinească — a zis pătrosniș o a or — s'au simțit îndemnați să banii creștinii pomeniți mai sus, să dăruiască din prisosul lor pentru înfrumusețarea casei Domnului.

Casă națională în Arad. Duminecă după terminarea serviciului divin, comitetul parohial din loc a ținut ședință extraordinară, sub prezidența dlui Dr. Nicolae Oncu în școala elementară din curtea bisericii, în chestia Casei naționale, ce are a se înființa în Arad. Dl Dr. Nicolae Oncu, ca president al consorțiului constituit pentru colectarea sumei necesare la înființarea Casei naționale, a cerut înțelegerea de la comitetul parohial și prin aceasta de la sinodul parohial, ca consorțiul să fie lăsat liber în continuarea lucrărilor în cauză, să facă planul de zidire și să îndeplinească opera până în capăt, când apoi elădarea gata o va preda comunei bisericești gr. or. române din Arad. Comitetul parohial a primit cererea unanim și cu mare în-suflețire, angajându-se a o transpune și recomanda spre primire proximalul sinod parohial. — Cu acest privilegiu s'a anunțat, că banii încuși până acum spre acest scop se ureă la suma de peste 3600 coroane.

Fundațiunea Elena Ghiba-Birta. Comitetul administrativ al fundațiunei Elena Ghiba-Birta e convocat pentru votarea stipendiilor pe ziua de 12/25 August a. c., la oarele 5 d. a. n. în sala mare a Consistorului eparhial din Arad.

Impăratul Wilhelm la iubileul Monarchului nostru. În ziua de 18 August n. Impăratul Wilhelm al Germaniei a dat la Berlin în onorul Majestății Sale Monarchului nostru un prănz de gală, la care a participat și ambasadorul austro-ungar Szögyény-Marich. La acest prănz Impăratul Wilhelm a ridicat un toast extraordinar de călduros și însuflețit la adresa Impăratului rege Francisc Iosif, numindu-l cel mai popular domnitor în Europa, căruia îndeosebi îi mulțumește, că a consimțit la numirea conțelului Waldsee de comandant-suprem al trupelor aliate în China.

Inceputul anului școlar la preparandia din Caransebeș. Examenle de primire la institutul pedagogic diocesan gr. or. român din Caransebeș se vor ține în 1 și 3 Septembrie st. n. a. c. de la 8—12 oare a. m. Examenle de corecțiune se vor ține în 4 Septembrie st. vechiu, de la 2—4 oare p. m.

Meetingul studenților din București. Joi seara studenții din București s'au întrunit la Asociația, în vederea meetingului de protestare, care s'a ținut Duminecă, în contra asasinilor bulgari. La întrunirea de Joi seara s'a ales un comitet compus din dlui C. Brăescu, Luca Russu, Const. Naum, S. Corbeanu, Arteni și L. Niculescu, care a fost însărcinat cu lucrările pregătitoare pentru acest meeting. Comitetul s'a întrunit Vineri dimineața și a stabilit următoarele: 1. Lansarea unui manifest către cetățenii Capitalei. Manifestul a fost redactat și dat la tipar. 2. Scoaterea unui număr unic de ziar intitulat: „Jos Asasinii!” 3. S'a stabilit programul meetingului. A. S'a hotărât invitarea la acest meeting a presei, a Ligii culturale și a tuturor soci-

etăților din capitală. 5. S'a hotărât că, pentru buna ordine a manifestației, toți cei cari vor voi să ia cuvântul, sa se înscrie mai dinainte la dl C. Brăescu. Toți studenții au purtat cocarda tricoloră la butonieră. Studenții și societățile, cu drapelul în doliu, s'au întrunit în oarele 9 dimineața în grădina Cismegiu, de unde au pornit într-o manifestație grandioasă și pacnică până la șosea.

De la Blaj. „Unirea” în Nrul de Duminecă spune, că Mercuri, în 15 l. c., a fost convocat la Blaj consistorul plenar arhidieceșan. În acest consistor s'au hotărât următoarele: Au fost primiți în internatul de băieți 110, din 139 concurenți. În seminarul teologic au fost primiți 22 tineri; din acestia Ioan Agirbicean, destinat pentru seminarul central din Budapesta; ear' Iuliu Moldovan, pentru colegiul din Roma — Tot atunci s'au declarat vacante 33 stipendii din diferitele fonduri arhidieceșane, pentru ocuparea cărora s'a deschis concurs până la ziua de 12 Sept. st. n. a. c.

Coroane eterne. La fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiu numit și al iubitorilor răposai, creat de „Reuniunea sodailor români din Sibiu”, în loc de cunună peritoare s'au încasat în memoria răposatului jurist Ioan Moga din Abrud: dela dlui L. R. Prășcan, Vsl. Tăbăcaru, jurist, câte 2 cor.; N. Moisin, mășar, și D. Mosora, Inv. din Seliște, I. F. Zacharides, compactor, Elio Dopp, inginer și Vic. Torodășianu, câte 1 cor.; pentru secretarul „Albinet” Dr. I. David, dela dlui: Dr. Vasile Dan de Apșa, Dr. Stefan Rozvan, cand. de adv., Ioan Aleman, silviculor, Nic. Vățășan prof., Pavel Cotoș, funcț. cons., Cornel Simu, funcț. la „Albina” și Vic. Torodășianu, câte 1 cor.; pentru Ioachim Băcilă, fost dir. școl. în Avrig, dl Ioan Cădea, turc. în București 4 cor. 70 bani (5 Lei); pentru Elena Țarău din Sibiu, dl Nicolae Roșca, mășelar 1 cor.; și pentru absolventul de teologie Iuliu Neamțu din Dobru, dl Ioan Rebeș, funcț. la „Albina” 1 cor. Starea fondului 450 cor. 81 bani.

Cum cințesc patrioții ziua Duminecii și legea. Un amic al nostru ne comunică următorul cas, ce ilustrează credința țeră în legea sfântă, respectul față de legea civilă și „cultura” inimii la unii dintre domni patrioți: „Duminecă (19 l. c. n.), la noi și sârbătoarea „Schimbării la față”, — zice dăsu! — am avut să căldoreșc cu trenul dintre Arad și Crișul-abb. Ludig-nat și scandalizat am trebuit să văd, cum pe moșia proprietarului Sulkowsky, ori poate a baronului Solymossy, între comanele Târnova și Păncota, servitorii domnești, ca în zi de lucru arau și grăpau boierului în dragă voie chiar în sfânta zi de îndoită sârbătoare.”

E totuși prea mult ceea ce domni boieri patrioți își permit sub influința legilor păgâne moderne. Denunțăm acest cas, pentru-ca cel puțin cel bun să nu fie ispitit de pilda rea a domnilor.

Știri militare. Foia oficială într'un număr din urmă a publicat avansarea la gradul de oficer a mai multor absolvenți ai academiilor militare Terezianum din Viena și Ludovica din Budapesta. Intre absolvenții Terezianului avansați acum este și tinerul Alexandru Pop, numit sub locotenent la regimentul de infanterie 33 în Arad.

Emigranți dispăruți. Jidanul tot jidan! Păcălește și pe judeo-maghiar.

Arad és Vidéke” de alaltăieri aduce știrea, că Sâmbătă au fost porniți din Budapesta spre Viena câțiva Ovrei emigranți din România, cari aveau să emergă în America. Poliția din capitală avisează pe cea din Raab să observe ca nu cumva să se dea jos din tren vre-unul. Dar deja la Raab — spune „A. és V.” — s'a constatat, că dintre emigranți au emigrat câțiva, dându-se jos din tren pe neobservate.

Se pune poliția ungurească cu șarlatania jidovească?

Nenorocire la tren. În apropiere de gara căilor ferate din Arad s'a întâmplat Duminecă seara o groznică nenorocire. Țeranul George Cenădan și soția sa Parascheva din Arad (Pârneaș), voind să treacă cu trăsura peste șine, au fost ajunși de trenul de povară ce venia dinspre Pecica, în apropiere de Arad. Nenorocitul om a fost strivit cu desvîrșire și a murit pe loc între

durerile cele mai cumplite ear' soția lui a fost atât de grav rănită, încât, adusă la spitalul din loc, după câteva oare a murit și ea. Asemenea a fost sdrobită în țandări toată trăsura, numai cari au scăpat teaferi. — E în adevăr lucru ciudat, căte asemenea nenorociri se întâmplă din negrije, și oamenii tot nu se pot cuminti!

Oaspeți Budapeșter. Foile maghiare anunță cu bucurie, că din 18 l. c. n. capitala lor are ca oaspeți pe exregele Milan al Sârbiei, sosit acolo în strict incognito, și pe Abbas pașă, chedivul Egiptului, sosit în aceeași zi.

O rectificare. În Nrul 146 al foii noastre am publicat o scrisoare din Sibiu, în care s'au amintit cu numele unele persoane, în a căror societate își petrecuse seara, înainte de catastrofa, regretatul secretar al „Albinet”, Dr. I. David. Amintit fiind, din eroare, și numele dlui Dr. Leo Parasca, medic, — d-sa ne roagă să rectificăm eroarea: în acea seară adevărat dl Dr. Parasca nici n'a fost în Sibiu, ci tocmai atunci se afla acasă, în Hașeg.

AVIS. Di protopresbiter Simeon Popescu, profesor în București, a publicat o „Dare de seamă” asupra „7 cărți de religiozitate” de ale mele în „Tribuna” din Sibiu, Nrul 107—132. Fiind interesat în cauză, m'am apucat să răspund la numita dare de seamă. Redacțiunea „Tribunii” însă nu m'îmi publică răspunsul. Rog deci pe această cale pe toți acei P. T. domni, cari ar dori să cunoască „Răspunsul” meu, să m'îmi trimită adresa precisă, ca să-l pot trimite gratuit. Caransebeș, 20 August, 1900. Dr. Petru Barbu, profesor.

Cas de moarte. Ni-se anunță din Bătaia, că preotul sârb gr. or. de acolo Leontie Petroviciu, protopop titular, a răposat în 16 l. c. n. în vârstă de 79 ani.

Domnitori condamnați la moarte — de anarhiști. Într'un număr din săptămăna trecută, „Tribuna” din Roma a publicat niște descoperiri anarhiste foarte sensaționale. Un colaborator al numitelor foi italiene avuse adevărat o convorbire cu un anume Alfredi, membru al clubului anarhist, la care, cum se știe, aparține și asasinul Bresci. Acest Alfredi a zis, că încă în ședința sa din 1-a Maiu, clubul a decis asasinarea mai multor domnitori. S'au tras sorți, și Bresci a tras numele regelui Umberto, apoi pe rind au urmat: numele lui Mac-Kinley, presidentul Statelor-Unite, al Țarului ruzesc Nicolae, al împăratului german Wilhelm, numele împăratului rege Francisc Iosif și al presidentului Loubet al Franciei. Luigi Alfredi zice, că a atras asupra faptului atențiunea consulului italian dela New-York, cum și a poliției din Washington, dar n'a fost băgat în seamă.

Țarul nu merge la Paris. Ziarul francez „La Republique” are știrea dela ambasada rusă din Paris, că Țarul Nicolae nu va călători la Paris, cum se anunțase prin ziare.

Școală românească în Istria. Dieta provincială din Istria a adoptat propunerea de a se ridica o școală românească în Sușnevița, dar' cu limba de propunere germană.

Asasinul regelui Umberto. Foile din Roma vestesc, că Vineri trecută seara i-s'a comunicat asasinului Bresci actul de acuză în cauza crimei sale. Doare-ce asasinul n'a vrut să-și numească apărător, acesta i-se va numi din oficiu. În urma acesteia, toți advocații din Milano au cerut, ca nici unul dintre dînșii să nu fie însărcinat cu apărarea asasinului. Pertractarea procesului e fixată pe 29 August.

Poșta Redacției.

D-lui Dr. A. Cosma, avocat Timișoara până la finea anului 1900 e achitat abonamentul.

Editor: Aurel Popovici Barcianu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9—11 in. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de leuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foaleiui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrastenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de leuirea cu apă rece, de masaj sau împachetare. — Intrebuintarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalatie, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gâtleej, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astma. — Intrebuintarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuintarea odată: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașenților cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oame-nilor desvoltați, cari sufer de morburi de inimă și de strim-tarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după-cum e felul casului de boală.

Fie-care bolnav se bucură de căutarea ce 'i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi 'i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întimplă sub veghiarea mea personală.

Dr. A. HECHT, 450 23—23

Arad, strada Templom, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.

LICITAȚIUNE MINUENDA.

Pe baza înscuvințării Venerabilului Consistor diecesan din Caransebeș dedato 26 Iulie 1900 Nr. 2115/1900 13 se escrie licitațiune minuenda pentru acoperirea turnului cu aramă și repararea acoperământului, dela biserica gr.-or. rom. din Ohaba-mutnic, cu prețul de exclamare 2450 coroane.

Licitațiunea se va ține la 20 August (2 Septemvrie) 1900 la 9 ore a. m. în școala din loc.

Planul și specificațiunea de măsuri și spese se pot vedea ori-și când la oficiul comitetului parochial din Ohabamutnic.

Intreprinzătorii se vor presenta la fața locului, unde li-se vor face cunoscute condițiunile lucrului.

Cel ce voiește a primi lucrul va trebui să depună vadiu de 10 %.

Numai măiestri esperți și cu renume bun se vor admite la licitațiune.

Ohabamutnic, din ședința comitetului parochial ținută la 3/16 August 1900.

Ioan Lăpăduș,
paroch și președinte.

Solomon Stan,
not. com. parochial.

483 1—3

A apărut

și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul	—	1.—
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, —	—	2.—
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, —	—	—80
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, —	—	2.—
5.) „Principiile politiceii“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu —	—	4.—
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popoa, profesor în Brașov. —	—	2,50
7.) „Răsboiul pentru neatârnaire“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Răsboiului	—	1,20
Prețul „Coroanei“ —	—	1,60
8.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula nasc. Truția —	—	1.—
9.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, —	—	1.—
10.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Biaga. —	—	3,60
11.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. —	—	1,60
12.) „Cuvântări bisericești“ — traduse de Ioan Genț. —	—	5.—
13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, —	—	1,50
14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de V. Helm Niemandz —	—	1,20
15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicodim Stefu învățator în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Duminică și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comande să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.